

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра адміністративного, цивільного та господарського права і процесу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри адміністративного,
цивільного та господарського права і
процесу, д.ю.н., професор

_____ Світлана НІЩИМНА
« ____ » _____ 2021 року

СИЛАБУС

**навчального курсу «Судоустрій України»
для підготовки фахівців на другому (магістерському)
рівні вищої освіти за спеціальністю 081 «Право»**

РОЗРОБНИК:

доцент кафедри адміністративного,
цивільного та господарського права і
процесу

Максим СИКАЛ _____

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри адміністративного,
цивільного та господарського права і
процесу

Протокол № __ від «__» _____ 2021р.

Кредити та кількість
годин:

4 кредити ECTS; години: 16 лекційних, 20
семінарських, 4 практичних, 80 - самостійна робота.

Анотація курсу

Програму навчальної дисципліни «Судоустрій України» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців на другому (магістерському) рівні вищої освіти з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Судоустрій України»:

- основні поняття судоустрою (суд, судова влада, правосуддя, тощо);
- правові засади, принципи організації і діяльності судів, їх система;
- сучасна система судів, поняття ланки та інстанції;
- склад суду при розгляді справ у різних інстанціях;
- вимоги, що ставляться до суддів;
- порядок призначення та обрання суддів;
- гарантії незалежності та недоторканості суддів;
- питання кваліфікації та дисциплінарної відповідальності суддів;
- суддівське врядування та самоврядування, завдання, організаційні форми, повноваження;
- забезпечення діяльності судів;
- місце в судовій системі місцевих, апеляційних, вищих спеціалізованих судів, Верховного Суду України, Конституційного Суду України, їх склад, повноваження, структура.

Мета курсу

Чітке системне уявлення здобувачів про сутність судової влади як соціально-правового інституту, розкриття правових і організаційних проблем її функціонування, розгляд змісту, ознак, принципів, функцій суддівського корпусу, порядку побудови суддівської систем України на основі чинного законодавства, міжнародних стандартів та принципів, їх застосування, а також досягнень юридичної науки.

Основні завдання вивчення дисципліни: «Судоустрій України»:

- вивчення предмету, системи та основних понять навчальної дисципліни «Судоустрій України»;
- ознайомлення із загальною характеристикою сучасної судової системи в Україні;
- засвоєння новацій, які містить Закон України «Про судоустрій та статус суддів» та яким розпочато черговий етап судово-правової реформи в Україні;
- з'ясування принципів здійснення правосуддя в Україні на сучасному етапі вдосконалення;
- поглиблення знань щодо основних напрямів державної політики у здійсненні судової реформи та судочинства зокрема, а також етапи вдосконалення судівництва відповідно до європейських стандартів та принципів;
- осмислення взаємодії судової влади з іншими державними інститутами;
- вивчення особливостей впровадження і становлення адміністративної юстиції в Україні;

- орієнтування в основних поняттях здійснення правосуддя та судочинства;
- застосування положень, що стосуються гарантій суддів для безперешкодного виконання професійних обов'язків.

Виконання основних завдань, що стоять перед навчальною дисципліною «Судоустрій України», досягається за допомогою вивчення навчального матеріалу, який викладено у лекціях та відпрацьовано під час самостійної підготовки.

Організація навчання

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота
Розділ 1. Поняття, система і основні поняття навчальної дисципліни «Судоустрій України»						
1	Предмет, система, метод і основні поняття навчальної дисципліни «Судоустрій України»	13	2	2	-	9
2	Судова влада і судова система в Україні. Принципи організації і діяльності суддів.	11		2		9
Розділ 2. Загальні положення функціонування судової влади та судової системи						
3	Сучасна система судів в Україні	13	2	2		9
4	Статус суддів України. Система забезпечення судів	15	2	4		9
Розділ 3. Судова система в Україні: структура та діяльність						
5	Види, структура та повноваження місцевих судів.	12	2	2		8
6	Види, структура та повноваження апеляційних судів.	13	2	2		9
7	Види, структура та повноваження вищих спеціалізованих судів.	13	2	2		9
8	Склад та повноваження Верховного суду України	15	2	2	2	9
9	Склад та повноваження Конституційного Суду України	15	2	2	2	9
Всього годин за курсом		120	16	20	4	80

Завдання до семінарів та практичних занять

Семінарські заняття

Готуючись до семінарського заняття Ви маєте підготувати конспект питань, що містяться в плані відповідної теми під час самопідготовки. Наявність конспекту всіх питань та ваша присутність на занятті є запорукою

успішної роботи та отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки).

Плани семінарських занять

Тема №1. Поняття, система, метод і основні поняття навчальної дисципліни «Судоустрій України»

Навчальні питання:

1. Предмет навчальної дисципліни «Судоустрій України» та методи її вивчення.
2. Поняття, ознаки судової влади в Україні, її співвідношення з іншими гілками влади.
3. Нормативно-правові акти з питань судової влади.

Тема №2. Судова влада і судова система в Україні. Принципи організації і діяльності судів

Навчальні питання:

1. Роль суду в житті суспільства: поняття і функції судової влади.
2. Загальна характеристика судової системи України.
3. Принципи судоустрою України.

Тема №3. Сучасна система судів в Україні.

Навчальні питання:

1. Поняття судової системи і системи судів. Характеристика сучасної системи судів в Україні.
2. Порядок утворення і ліквідації судів.
3. Види, структура, повноваження місцевих, апеляційних, вищих спеціалізованих судів.

Тема №4. Статус суддів України. Система забезпечення судів.

Навчальні питання:

1. Поняття статусу суддів.
2. Дисциплінарна відповідальність судді.
3. Суддівське самоврядування: завдання та організаційні форми.
4. Поняття і завдання забезпечення судів.

Тема №5. Види, структура, повноваження місцевих судів.

Навчальні питання:

1. Місцевий суд – основна ланка судової системи.
2. Колегіальний та одноособовий розгляд судових справ у місцевому суді.

Апарат місцевого суду: структура і повноваження.

Тема №6. Види, структура, повноваження апеляційних судів.

Навчальні питання:

1. Апеляційний суд, його місце в системі судів загальної юрисдикції.
2. Голова апеляційного суду, його повноваження.
3. Апарат апеляційного суду: структура і повноваження.

Тема №7. Види, структура, повноваження вищих спеціалізованих судів

Навчальні питання:

1. Вищі спеціалізовані суди – вищі судові органи в системі спеціалізованих судів.
2. Голова вищого спеціалізованого суду, його повноваження.
3. Апарат вищого спеціалізованого суду: структура і повноваження.

Тема №8. Склад та повноваження Верховного Суду України.

Навчальні питання:

1. Верховний Суд України – найвищий судовий орган у системі судів загальної юрисдикції.
2. Голова Верховного Суду України, заступники Голови Верховного Суду України, їх повноваження. Судові палати, склад і повноваження.
3. Апарат ВСуду України: структура і повноваження.

Тема №9. Склад та повноваження Конституційного Суду України.

Навчальні питання:

1. Конституційний Суд України – єдиний орган конституційної юрисдикції.
2. Голова Конституційного Суду України та його заступники: порядок обрання і повноваження.

Апарат Конституційного Суду України: його структура і повноваження.

Практичні заняття

Підготовка до практичного заняття передбачає опрацювання матеріалів (текстів) необхідних для успішного виконання практичних завдань. Отже, ваші бали залежать від вашої попередньої підготовки.

Завдання до практичних занять

Тема №7. Види, структура, повноваження вищих спеціалізованих судів

1. Вищі спеціалізовані суди – вищі судові органи в системі спеціалізованих судів.
2. Голова вищого спеціалізованого суду, його повноваження.
3. Апарат вищого спеціалізованого суду: структура і повноваження.

Тема №8. Склад та повноваження Верховного Суду України.

1. Верховний Суд України – найвищий судовий орган у системі судів загальної юрисдикції.
2. Голова Верховного Суду України, заступники Голови Верховного Суду України, їх повноваження. Судові палати, склад і повноваження.

3. Апарат ВСуду України: структура і повноваження.

В ході підготовки до практичних занять рекомендується додатково більш детально переглянути основні законодавчі акти, що регламентують правила формування та функціонування судової влади України, статус суддів та присяжних, основні засади діяльності ДСА, ВРП, ВККС, а саме: ЗУ «Про судоустрій та статус суддів», ЗУ «Про вищий антикорупційний суд», ЗУ «Про Вищу Раду правосуддя» зі змінами та доповненнями.

При цьому, використовуйте електронні ресурси наведені в списку рекомендованої літератури.

Завдання для самостійної роботи

Ряд питань навчальної дисципліни виносяться на самостійне опрацювання. Виконання самостійної роботи оцінюється окремо та є невід'ємною складовою успішного проходження курсу.

Тема №1. Поняття, система, метод і основні поняття навчальної дисципліни «Судоустрій України»

Питання:

1. Міжнародно-правові принципи побудови судової системи держави.
2. Міжнародні та міждержавні установи Юстиції.
3. Історія становлення судової системи в Україні.

Тема №2. Судова влада і судова система в Україні. Принципи організації і діяльності судів

Питання:

1. Система нормативних актів, що регламентують діяльність судів.
2. Рекомендація №R (84)5 щодо принципів цивільного судочинства, спрямованих на удосконалення судової системи.

Рекомендація №R (86)12 щодо заходів по недопущенню та скорочення завантаженості судів

Тема №3. Сучасна система судів в Україні.

Питання:

1. Стан судоустрою України у періоди існування урядів національно-демократичної орієнтації (1917-1920 роки).
2. Судові системи країн пострадянського простору.
3. Становлення радянського суду.

Тема №4. Статус суддів України. Система забезпечення судів.

1. Єдність судової системи і статусу суддів.
2. Статус суддів за часів УНР.
3. Державна судова адміністрація України.

4. Кодекс професійної етики судді.

Тема №5. Види, структура, повноваження місцевих судів.

Питання:

1. Основні положення Закону України «Про судоустрій і статус суддів», які визначають статус місцевих судів.
2. Характеристика Указів Президента України «Про утворення місцевих та апеляційних адміністративних судів»

Тема №6. Види, структура, повноваження апеляційних судів.

Питання:

1. Основні положення Закону України «Про судоустрій і статус суддів», які визначають статус апеляційних судів.
2. Характеристика складу і структури апеляційних судів.

Тема №7. Види, структура, повноваження вищих спеціалізованих судів

Питання:

1. Основні положення Закону України «про судоустрій і статус суддів», які визначають статус вищих спеціалізованих судів.
2. Повноваження вищого спеціалізованого суду із здійснення судочинства.

Тема №8. Склад та повноваження Верховного Суду України.

Питання:

1. Основні положення Закону України «Про судоустрій і статус суддів», які визначають статус Верховного Суду України.
2. Положення процесуальних кодексів, які визначають підсудність справ Верховному Суду України.
3. Склад, порядок формування і структура Верховного Суду України.

Тема №9. Склад та повноваження Конституційного Суду України.

Питання:

1. Основні положення Закону України «Про Конституційний Суд України», які визначають повноваження і структуру Конституційного Суду України, особливості статусу суддів цього суду.
2. Завдання, прийняття рішень і дача висновків Конституційним судом України: зміст, їх обов'язковість та порядок виконання.

Гарантії діяльності суддів Конституційного Суду України.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання виконуються у вигляді рукописного есе обсягом до 5 сторінок за темою яка обирається з нижченаведеного переліку або індивідуальною темою погодженою з викладачем. При написанні есе доцільним буде скористатись порадами за посиланням: <https://zno.if.ua/?p=985>

Тематика есе:

1. Співвідношення понять «правосуддя» і «судочинство».
2. Принцип поєднання призначення суддів із їх обранням.
3. Принцип незалежності суддів.
4. Галузеві принципи діяльності суду, їх характеристика.
5. Вплив рекомендацій Парламентської Асамблеї Ради Європи на законодавство про судоустрій України.
6. Вплив рішень Європейської Комісії «За демократію через право» (Венеціанської комісії) на законодавство про судоустрій України.
7. Основні завдання судової реформи 1864 року.
8. Судова влада за реформою 1864 року.
9. Зміст Закону Центральної Ради України «Про утворення Генерального Суду».
10. Зміст тимчасового положення Ради Народних Комісарів УРСР «Про суд і революційні трибунали в УРСР».
11. Схематично зобразіть систему судів загальної юрисдикції (презентація).
12. Різниця між апеляційною та касаційною інстанціями.
13. Кваліфікаційні вимоги до претендентів на посаду судді: місцевого суду, апеляційного суду, вищого спеціалізованого суду, Верховного Суду України.
14. Схематично зобразіть порядок (етапи) обрання судді на адміністративну посаду (презентація).
15. Схематично зобразіть порядок (етапи) призначення на посаду судді (презентація).
16. Схематично зобразіть алгоритм притягнення судді до дисциплінарної відповідальності.
17. Схематично зобразіть систему органів суддівського самоврядування. Повноваження з'їзду суддів України.
18. Визначте і опишіть особливості притягнення судді до різних видів юридичної відповідальності (кримінальної, цивільної, адміністративної, дисциплінарної).
19. Зобразіть схематично види місцевих судів та наведіть перелік судових повноважень кожного виду місцевих судів.
20. Зобразіть схематично види апеляційних судів та наведіть перелік судових повноважень кожного виду апеляційних судів.
21. Перелік судових повноважень кожного вищого спеціалізованого суду, у якій інстанції вони розглядають судові справи.
22. Повноваження, порядок формування та функції Ради суддів України.
23. Зміст соціальних гарантій незалежності судів.
24. Характеристика змісту малої судової реформи в Україні (2001-2002 роки).
25. Державна судова адміністрація України як складова частина інфраструктури судової влади.
26. Вища кваліфікаційна комісія суддів, як складова частина інфраструктури судової влади.
27. Охарактеризуйте соціально-економічні гарантії суддівської діяльності.
28. Вища рада правосуддя, порядок її обрання та функції.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне оцінювання									Бали	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	55	100
4	4	4	4	4	4	4	8	8		
Індивідуальне завдання									5	
Залік									40	

Порядок

Робота на лекції передбачає сприйняття та засвоєння теоретичного курсу, а також фіксацію основних його положень (конспектування).

Відповідь на семінарському занятті оцінюється за наступними критеріями:

4 бали – здобувач у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.

3 бали – здобувач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.

2 бали – здобувач загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стисло характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні.

1 бал – здобувач за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неточна, неповна, головний зміст матеріалу не розкрито, аргументація та власне розуміння питання майже відсутні; студент із помітними труднощами використовує певні знання у вирішенні завдань.

Відповідь на практичному занятті оцінюється за наступними критеріями:

4 бали – здобувач у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.

3 бали – здобувач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.

2 бали – здобувач загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стисло характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у

висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні.

1 бал – студент за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неточна, неповна, головний зміст матеріалу не розкрито, аргументація та власне розуміння питання майже відсутні; студент із помітними труднощами використовує певні знання у вирішенні завдань.

За участь у розв’язуванні ситуаційних завдань, оформленні

Виконання завдань на самостійну роботу оцінюється за наступними критеріями:

- повнота, охайність і грамотність ведення конспекту;
- наявність матеріалу для висвітлення питань винесених на самостійну роботу.

Підсумковий контроль якості засвоєння знань здобувачами з навчальної дисципліни “Судоустрій України”.

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді заліку, на якому ви можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших відповідей. На іспит виносяться питання з переліку наведеного нижче. Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів то маєте право не складати іспит, вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці.

Таблиця

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критеріями оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Значення оцінки ЕКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
1	2	3	4	5	6	7
90-100	A	відмінно	Курсант (слухач, студент) виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	Курсант (слухач, студент) вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв’язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
75-81	C	добре	Курсант (слухач, студент) вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність;			

			виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-74	D	задовільно	Курсант (слухач, студент) відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	достатньо	курсант (слухач, студент) володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Курсант (слухач, студент) володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Курсант (слухач, студент) володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Питання до заліку з навчальної дисципліни «Судоустрій України»

1. Судова гілка влади.
2. Завдання суду.
3. Поняття судоустрою.
4. Поняття суду.
5. Поняття судової влади, її характерні риси.
6. Поняття правосуддя, його ознаки.
7. Принципи організації і діяльності судів, їх класифікація.
8. Поняття та значення конституційних засад (принципів) правосуддя.
9. Здійснення правосуддя лише судом. Недопустимість існування особливих і надзвичайних судів.
10. Доступність правосуддя.
11. Спеціалізація, територіальність та інстанційність.
12. Участь народу у здійсненні правосуддя.
13. Принцип незалежності і недоторканості суддів, їх підкорення лише закону.
14. Принцип рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом.
15. Зміст принципу законності судочинства.
16. Принцип державної мови судочинства.
17. Зміст принципу право кожного на правову допомогу.
18. Зміст принципу – презумпція невинуватості.
19. Участь присяжних у суді першої інстанції.

20. Гласність судового процесу та його повне фіксування технічними засобами.
21. Підтримання державного обвинувачення в суді прокурором.
22. Забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення суду.
23. Принцип забезпечення доведеності вини.
24. Обов'язковість рішень суду.
25. Змагальність сторін та свобода в наданні ними суду своїх доказів і доведенні перед судом їх переконливості.
26. Офіційне з'ясування обставин у справі.
27. Ознаки, що притаманні суду і відрізняють його від інших органів.
28. Завдання суду.
29. Система судів загальної юрисдикції.
30. Принципи побудови судів загальної юрисдикції.
31. Прямок створення і ліквідації судів загальної юрисдикції.
32. Загальна характеристика першої інстанції.
33. Місцевий суд – основна ланка судової системи. Види і мережа місцевих судів.
34. Повноваження місцевих судів.
35. Склад місцевого суду. Спеціалізація судів.
36. Апеляційні суд, його місце в системі судів загальної юрисдикції. Види і мережа апеляційного суду.
37. Голова апеляційного суду, порядок його призначення, повноваження.
38. Судові палати в апеляційному суді, їх повноваження.
39. Вищі спеціалізовані суди.
40. Повноваження вищих спеціалізованих судів.
41. Голова вищого спеціалізованого суду, порядок його призначення, повноваження.
42. Судові палати у вищому спеціалізованому суді.
43. Апарат вищого спеціалізованого суду: структура і повноваження.
44. Верховний Суд України – найвищий судовий орган в системі судів загальної юрисдикції.
45. Повноваження Верховного Суду України.
46. Склад Верховного Суду України. Касаційні суди Верховного Суду України. Велика палата ВС України.
47. Голова Верховного Суду України, порядок його обрання, повноваження.
48. Конституційний Суд України як єдиний орган конституційної юрисдикції. Повноваження Конституційного Суду України.
49. Законодавство України про статус суддів.
50. Гарантії незалежності судді.
51. Вимоги кандидатів на посаду судді суду загальної юрисдикції.
52. Добір кандидатів на посаду судді.
53. Статус судді.
54. Порядок призначення та обрання на посаду судді.
55. Права та обов'язки судді, пов'язані із здійсненням правосуддя.
56. Підстави для звільнення судді з посади.

57. Присяжні: порядок формування списку, права та гарантії їх захисту.
58. Вища кваліфікаційна комісія суддів України: склад, повноваження.
59. Вища Рада правосуддя України: склад, повноваження та акти, які нею приймаються.
60. Повноваження Державної судової адміністрації України.
61. Засади, завдання та організаційні форми суддівського самоврядування.
62. Збори суддів.
63. Ради суддів.
64. Вищі органи суддівського самоврядування: з'їзд суддів України, Рада суддів України.
65. Завдання та принципи діяльності Конституційного Суду України.
66. Склад Конституційного Суду України та порядок призначення суддів.
67. Вимоги до суддів Конституційного Суду України.
68. Прийняття рішень і дача висновків Конституційним Судом України: зміст, їх обов'язковість та порядок виконання.
69. Гарантії діяльності суддів Конституційного Суду України.
70. Загальні засади взаємодії суду із органами прокуратури та іншими правоохоронними органами.
73. Підстави дисциплінарної відповідальності судді.
74. Дисциплінарне провадження щодо судді.
75. Звільнення судді суду загальної юрисдикції з посади.
76. Забезпечення судді: суддівська винагорода, відпустка, стаж роботи судді.
77. Статус судді у відставці.
78. Принципи організації і діяльності третейського суду.
79. Формування третейського суду.
80. Третейський розгляд.

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України, прийнята 28.06.1996 р. на V сесії Верховної Ради України. *ВВР України*. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 2001 р. *Відомості Верховного Суду України*. 1992. № 6. Ст. 56.
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р. *ВВР України*. 2006. № 35—36, № 37. Ст. 446.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 1984 р. *Відомості Верховної Ради УРСР*, додаток до № 51. Ст. 1122.
5. Кримінальний кодекс України: Чинне зак-во зі змінами та допов. на 18 січня 2011 року. Київ: Алерта; ЦУЛ, 2011. 174 с.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012. *Голос України*. 2012. 19 травня (№ 90–91).
7. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. [з наст, змінами і доповненнями]. *ВВР України*. 2004, N 40–41, 42, Ст.492.
8. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» №1402-VIII від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
9. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=43306
10. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21 грудня 2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#n657>
11. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України від 23 грудня 1993 р. *Відомості Верховного Суду України*. 1994. №21. Ст. 167.
12. Про доступ до судових рішень : Закон України від 22 грудня 2005 р. *ВВР України*. 2006. № 15. Ст. 128.
13. Про Конституційний Суд України : Закон України від 16 жовтня 1996 р. *ВВР України*. 1996. № 49. Ст. 242.
14. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
15. Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин від 15 травня 2003 р. *ВВР України*. 2003. № 30. Ст. 259.
16. Про третейські суди: Закон України від 11 квітня 2004 р. *ВВР України*. 2004. № 35. Ст. 412.
17. Концепція судово-правової реформи в Україні. Про Концепцію судово-правової реформи в Україні: Постанова Верховної Ради України від 28 квітня 1992 року. *Голос України*. 1992. 12 серпня.
18. Концепція реформування кримінальної юстиції України: Затв. Указом Президента України від 8 квітня 2008 р. № 311/2008. *Офіційний вісник України*. 2008. № 27. Ст. 838.
19. Про Концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів: Указ Президента України від 10 травня 2006 р. *Офіційний вісник України*. 2006. № 19. – Ст. 1376.
20. Висновок Венеціанської комісії стосовно Закону України “Про судоустрій і статус суддів” (повна версія) від 25 жовтня 2010 р. Страсбург, 2010.

21.Європейська хартія про статус суддів від 10 липня 1998 р. Судові та правоохоронні органи європейських країн: навч.–метод. посіб. Одеса: Юрид. літ., 2005. С. 49–60.

22.Європейська хартія регіональних мов або мов меншин від 5 листопада 1992 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main/cgi?nreg=944_014.

23.Основні принципи незалежності судових органів, схвалені резолюціями 40/32 і 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 19 грудня 1985 р. Судові та правоохоронні органи європейських країн: навч.–метод. посіб. Одеса: Юрид. літ., 2005. С. 55-61.

24.Резолюція (77) Комітету Міністрів держав — членів Ради Європи про захист особи стосовно актів адміністративних органів влади. *Основи адміністративного судочинства і адміністративного права* / за заг. ред. Р. О. Куйбіди, В. І. Шишкіна. Київ: Старий світ, 2006. С. 427-437.

25.Рекомендація К(89)8 Комітету Міністрів державам-членам Ради Європи стосовно судового захисту в адміністративних справах. *Основи адміністративного законодавства і адміністративного права* / за заг. ред. Р. О. Куйбіди, В. І. Шишкіна. - Київ: Старий світ, 2006. С. 427-437.

26.Статут Ради Європи від 5 травня 1949 р. *Офіційний вісник України*. 2004. № 26. Ст. 1733.

Додаткова

1. Басай В. Д. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України: у 3 кн.: підручник для вузів, Коломия : Вік, 2006. 4-те вид., доп. і змін. 992 с.

2. Молдаван В.В., Молдаван А.В., Судоустрій України. Навчальний посібник. 5-те видання доповн. і переробл. Київ: Алерта, 2015. 320с.

3. Бараннік Р.В. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України. Навчальний посібник. Київ: дакор, КНТ, 2008. 348 с.

4. Бринцев В. Д. Організаційне забезпечення діяльності судів на регіональному рівні: Нормат. база, проблеми та шляхи їх вирішення. Київ: Юстініан, 2003. 400 с.

5. Діяльність судових і правоохоронних органів України : Нормативно-правове регулювання. Київ: Алерта ; ЦУЛ, 2011. 424 с.

6. Єфремова Н. В. Суд і судочинство в Українській Народній Республіці Українській державі, Західноукраїнській Народній Республіці (1917– 1920 рр.). Одеса, Фенікс, 2007. 280 с.

7. Іваницький С.О. Формування складу народних засідателів у судовій системі України: монографія. Луганськ: РВВ ДДУВС, 2007. 180 с.

8. Жуковский А. Г. Судоустройство Украины : учебник под ред. Л. Г. Личмана. Харьков: Одиссей, 2009. 440 с.

9. Кивалов С. В. Судебная реформа в Украине: разочарования и надежды. Одесса: Юрид. літ. 2010. 312 с.

10. Марочкін І. Є., Москвич Л. М., Сібільова Н. В. Порівняльне судове право : навч. посіб. Харків: Право, 2008.

11. Михеєнко М.М., Молдован В.В., Радзієвська Л.К. Порівняльне судове право: Підручник. Київ: Либідь, 1993. 328 с.

12. Назаров І. В. Правовий статус Вищої ради юстиції: монографія. Харків: Фінн, 2006. 214 с.
13. Молдован В. В. Судоустрій України : навч. посіб. для вузів. Київ: Алеут, 2010. 360 с.
14. Молдован В. В. Судоустрій: Україна, Велика Британія, Російська Федерація, США, ФРН, Франція. Судові органи ООН : навч. посіб. Київ: Кондор, 2004. 256 с.
15. Організація судових та правоохоронних органів: Підручник для студентів юрид. спеціальностей вищих навч. закладів / За ред. І.Є. Марочкіна, Н.В. Сібільової. Харків: Одиссей, 2007. 528 с.
16. Попелюшко В. О. Мала судова реформа та захист прав громадян. Київ: Кондор, 2006. 236 с.
17. Руденко М.В., Говоруха М.М., Рибалко Г.С. Судова влада та правоохоронні органи України: Підручник для студ. вищих юрид. навч. закладів. Харків: Харків юридичний, 2007. 548 с.
18. Семенов В.М. Суд и правосудие в СССР: ученик. Москва: Юрид. Лит., 1976.
19. Судоустрій України : підручник / С. В. Ківалов, Ю. Є. Полянський, М. В. Косюта, В. В. Долежан; за ред. С. В. Ківалова. Київ : ЮрінкомІнтер, 2011. 384 с.
20. Судові та правоохоронні органи України : Збірник законодавчих і нормативних актів / Упоряд. А.В. Паливода; за наук. ред. С.А. Кузьміна. Київ :Паливода А.В., 2009. Том 1. 308 с.
21. Судові та правоохоронні органи України : Збірник законодавчих і нормативних актів / Упоряд. А.В. Паливода; за наук. ред. С.А. Кузьміна. Київ :Паливода А.В., 2009. Том 2. 352 с.
22. Судові та правоохоронні органи України: навчальний посібник / П.Д. Біленчук, І.І. Котюк, А.П. Гель, Г.С. Семаков, Н.М. Ахтирська, С.М. Круль / За заг. ред. П.Д. Біленчука. Київ :Атіка, 2011. 328 с.
23. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: Підручник / О.С. захарова. В.С. Ковальський, В.С. Лукомський та ін.; Відп. ред. В. Маляренко. – 3-є вид., перероб. і доп. Київ :Юрінком Інтер, 2007. 352 с.
24. Суди і судочинство в Україні: Нормат. правове регулювання / упоряд. О.М. Роїна. Київ :КНТ, 2007. 444 с.
25. Фіолевський Д.П. Судова влада : правоохоронна система України: Навч. посіб., Київ, 2006. 316 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://gp.gov.ua> – Офіційний сайт Генеральної Прокуратури України.
3. <http://kmu.gov.ua> – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
4. <http://minjust.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства юстиції України.
5. <http://court.gov.ua> – Офіційний портал Судової влади України.
6. <http://mvs.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України.

7. <http://nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.

8. <http://catalogue.nplu.org> – Національна парламентська бібліотека України, каталог книжкових та спеціальних видань (з 1995 року)